

24 september 2023 – viering heilig Avondmaal

EEN GEBROKEN HART VOOR GOD

Psalm 51

Wat is Psalm 51 een bijzonder indringend gebed. Een intens gebed van David om herstel, vergeving, reiniging, een nieuw begin. Tja, als je de achtergrond van dit gebed kent, dan snap je het wel. Boven de psalm staat in één zin verwoord wat er aan deze psalm vooraf is gegaan (vers 2): 'toen de profeet Nathan bij hem gekomen was, nadat hij (David) tot Batseba was gekomen.' Tot Batseba gekomen...een eufemisme voor: hij heeft met Batseba seks gehad, met of zonder instemming van haar. Onveilige seks ook nog, want Batseba bleek naderhand zwanger te zijn. En daarom had David opdracht gegeven om de man van Batseba – die bij hem in het leger diende – een dusdanige positie in de strijd te geven dat Batseba's echtgenoot zeker zou sneuvelen. Iedereen zou denken dat het een noodlottig ongeval was. En misschien zouden ze de koning ook nog wel prijzen, omdat hij zich over de verdrietige vrouw van deze overleden soldaat zou ontfermen. Wat een bijzonder vuil spel, wat intens en intens slecht! ... Maar David is het zich bewust geworden. Hij was de spiegel voorgehouden door Nathan, een profeet van God. En nu smeekt David het uit tot God om genade, vergeving, herstel, een nieuw begin.

Maar dit gebed van David is na zijn dood niet slechts teruggevonden tussen zijn persoonlijke spullen. Nee, het gebed heeft een plaats ontvangen in het boek van de Psalmen. 'Voor de koorleider', zo staat er zelfs boven. Dat betekent zoiets als: 'Voor de dirigent. Om gezongen te worden in de tempel'. David wilde – of ik denk dat ik het zo mag zeggen: *God wilde* – dat wij allemaal deze woorden van David mee zouden bidden, mee zouden zingen, ons eigen zouden maken. Gods wilde dat ook u, jij en ik deze woorden door ons heen zouden laten gaan en zelf in de mond zullen nemen. Nou, dat is het punt van deze preek. Waarom wil God zo graag dat wij deze woorden met David zullen meezingen, meebidden tot God, ondanks dat alles wat David heeft gedaan met Batseba en haar man misschien zo ver van je afstaat?

Nu, *God wil* – ik geef gelijk het antwoord en kom daar straks weer op terug - *zo graag dat u en jij tot je bestemming zullen komen*. Dat je in dit leven met alles wat er op je af komt en alles wat je doet of mist..., dat je werkelijk mens zult zijn. Mens in Gods Naam. Mens zoals je bent bedoeld en gewild door God.

Maar dat werkelijk mens zijn zoals God ons heeft bedoeld, is zo ver te zoeken op deze wereld. Er is zoveel op deze wereld vol van mensen kapot gegaan. Zoveel wat mensen elkaar aandoen. Op de rottigste plekken van de wereld, maar ook in keurige gezinnen. Op plaatsen van grote verleiding, maar ook gewoon in kerken en gemeenten. Er is zoveel misgegaan tussen mensen onderling, tussen God en mensen, tussen

mensen en de rest van de schepping. Zoveel schade. Zoveel onrecht. Zoveel wat niet helemaal of helemaal niet zuiver is.

Maar we gaan het nu niet over de wereld-van-tegenwoordig hebben. David bleef ook heel dicht bij zichzelf. Hij zag *zichzelf* voor God staan. Ik zou u willen vragen om dat ook te proberen, om even heel die wereld om je heen los te laten en met Psalm 51 die wij hebben gelezen jezelf te zien staan *voor God*. Zoals een ouder gemeentelid deze week tegen mij zei: '*als jij nu vandaag voor God geroepen zou worden?*'

Maar het is niet zo makkelijk om echt bij jezelf te komen, voor de spiegel te gaan staan. In onze tijd hebben wij namelijk geleerd dat je niet zomaar ergens schuld kan aanwijzen, of de vinger op de zere plek leggen. En dat is ook zo: alles hangt met alles samen. Bijna alles wat wij doen, denken of zeggen heeft wel een reden, een oorzaak, een aanleiding. Maar... daardoor is het wel een heel kleine stap om je achter argumenten te *blijven* verschuilen. Om van jezelf weg te kijken. Om dingen te vergoelijken. Of om naar een ander te wijzen. Al die verzachtende kussentjes moet je eerst wegschuiven om op de koude grond voor God op te knieën te kunnen gaan. *Als jij nu vandaag voor God geroepen zou worden?*

David beseft het en bidt: 'wees mij genadig, God!' Tegen U, U alleen heb ik gezondigd!

En tegen Batseba dan? En Uria? En het volk dat straks zal delen in de straf die David werd opgelegd? Ja, die ook, ook tegen hen heeft David gezondigd. Maar David ziet zichzelf allereerst *voor God* staan. En dat geeft zijn woorden

zoveel diepte. David is niet tegen de grenzen van de wet aangebotst, die ook hij als koning niet kon omzeilen. David is niet de perken van fatsoen en medemenselijkheid te buiten gegaan. Nee, hij staat hier met zijn leven *voor God!*

En dan ga je heel anders naar je leven kijken. Je meet jezelf dan niet met een ander. Je probeert jezelf niet wat op te poetsen. Nee, wij staan hier in de kerk met David tegenover God. De God van wraak? Nee, de God van liefde juist! Een God Die met liefde, uit pure goedheid een schepping heeft bedacht om samen met ons te leven. Een God Die steeds weer geduld heeft getoond aan Zijn volk, aan de wereld. Een God Die zo diep voor ons is gegaan..., tot in de dood van Zijn Zoon aan het kruis..., zoveel verdragen..., zoveel gegeven..., voor mensen zoals wij. Zoveel zuivere, echte, pure liefde. Zoveel opofferende liefde. En als je zoveel liefde ziet, als je je dat beseft..., wat val je zelf dan diep...

Calvijn schreef als opening van zijn grote boek, de Institutie, 'geen mensenkennis zonder Godskennis. En geen Godskennis zonder mensenkennis.' Hoe meer je van Gods liefde, goedheid en genade gaat ontdekken hoe meer je ontdekt wat er bij jezelf ontbreekt.

Je hart breekt toch als je van jezelf ziet hoe jouw liefde in schril contrast staat met die geweldige, overvloedige, onbaatzuchtige en opofferende liefde van God...? Dan heb ik het niet eens over alle dingen die wij al verkeerd doen – slechte dingen, schadelijke opmerkingen, noem maar op - het probleem is niet alleen het mis doen ('de mis-daden) maar ook het nalaten, je verantwoor-

delijkheid niet nemen. Die halfslachtigheid. Die plichtsmatigheid zonder dat je hart erbij is. Moet je eens horen hoe David over het leven spreekt, waar hij zo naar verlangt, omdat dat het ware leven is(!): David heeft het over de lof van God verkondigen – Gods eer overal in laten terugkomen – en zingen voor God. In deze wereld transparant zijn tot op God: Zijn liefde en Zijn eer in alles van je leven laten terug komen. *Dat* is het ware leven! Dat is het doel van ons mens zijn. Daarvoor zijn wij hier op aarde. Maar... hoe ver is dat nu bij David weggeëbd...

David voelt zich vies. 'Ontzondig mij. Reinig mij. Was mij', zo roept hij tot God. David gebruikt het hele arsenaal aan Hebreeuwse woorden om aan te geven wat er mis is gegaan met hem. Zonde, zo noemt hij het. In dat woord 'zonde', 'zondigen' zit de betekenis van 'het doel missen'. Niet aan het doel van je leven beantwoorden. Overtreding, zo luidt een ander woord dat David gebruikt: overtreding, opstand, rebellie, bewust er tegenin gaan bij God, ook al weet je beter. 'Ongerechtigheid', nog zo'n donker woord uit psalm 51. Daarin zit de betekenis van 'afdwalen, je eigen koers volgen. En die woorden komen steeds weer in de psalm terug, zoals in je leven steeds vaak weer diezelfde patronen zichtbaar zijn. David is er kapot van.

Het gaat hier bij Davids zelfinzicht dus niet om regels waaraan hij had moeten voldoen of een zelf opgelegde lat die hij niet bleek te halen. Het gaat om God. Om die heilige, ontzagwekkende God, met die ontzagwekkende, geweldige liefde voor deze wereld en voor jou. Zie je jezelf in het licht van Gods liefde staan? Wordt je daar ook niet heel klein van, zoals David?

God wil heel graag dat je met David je heel klein maakt voor Hem. Met de woorden van David (vers 19): *'de offers voor God zijn een gebroken geest. Een verbrijzeld en verslagen hart, zult U, o God, niet verachten'*.

Wees niet bang, niet verkeerd opvatten: God wil je niet depressief maken. Of kleineren. Hij wil niet dat je altijd maar met een gebroken hart zult blijven rondlopen. Hij wil ook niet dat je onzeker of angstig zult zijn in het geloof, of je wel ondanks alles wat er bij je mis is bij God mag behoren. Als er zulke gedachten of twijfels bij je blijven hangen, dan gaat er iets mis. Nee, God wil dat je eerlijk naar jezelf bent. En dat je eerlijk voor Hem zult staan. Want dan blijkt je met lege handen te staan, omdat er zoveel in je is wat niet helemaal zuiver is, niet echt, niet in orde, in het licht van Gods liefde. Heel pijnlijk. **Maar... het openmaken van die verborgen wond waar ieder mens mee rondloopt, dat is de weg tot genezing.** Want – ik kom terug op waar ik mee begon: *God wil dat je echt wordt. Dat je heel wordt. Zoals Hij u heeft bedoeld.* Maar die verandering moet door de pijn heen. Door je te laten confronteren in de spiegel. Door dat eigen bouwwerk van je af te breken. Dat masker af te zetten... en even heel eerlijk zijn. Laat je hart maar breken voor God. Geef God maar de scherven in handen.

Wat zit die onzuiverheid van hem diep, zo realiseert David zich. Diep in zijn levensgeschiedenis: vanaf de moederschoot af, zo zegt David. Hoe verder hij kijkt, hoe meer hij ziet. Het zit zo diep in de tijd en ook diep in de ziel. Hij kan zichzelf niet reinigen, nieuw maken. En daarom bidt hij zo intens tot God. Hij toont zich helemaal afhankelijk van God. Niets verwacht hij meer van

zichzelf. Offers kunnen niet meer helpen. Nee: *de offers voor God zijn een gebroken geest, een verbrijzeld en verslagen hart*, zo zegt David. David staat leeg met zichzelf. Zo leeg als in den beginne. Zo leeg en onaf als die woeste en lege aarde, met duisternis over de afgrond.

Maar dan vraagt David aan God, de Schepper: 'schem in mij een rein hart, o God!' Create in me a clean heart.' Schem in mij een rein hart: David gebruikt precies hetzelfde woord, als wat heeft geklonken in Genesis 1: scheppen. Schem in mij. Scheppen, dat is: iets maken uit niets. God scheidt, Hij maakt, door slechts te spreken. Nu, zo zal God David, bij wie niets meer over is, niets meer overeind is gebleven, nieuw maken! Een nieuw hart scheppen in zijn binnenste. Een hele nieuwe schepping. Precies als in den beginne: God brengt scheiding tussen licht van duisternis God legt het goede en het kwade uit elkaar. God brengt David weer tot leven. Tot bloei. Door Zijn scheppend spreken.

Verlangt u, verlang jij ook zo naar een nieuw begin met God? Laten wij dan het Avondmaal gaan vieren met elkaar. Met het Avondmaal naderen wij tot God. Wij nemen niets mee. Want wij hebben niets voor God om aan te bieden. Met dat wij opstaan en naar de tafel gaan, belijden wij: Heere, wij hebben U zo nodig. Want wij vinden het zo moeilijk om aan Uw doel te beantwoorden. In het licht van Uw grote liefde is al ons doen en denken zo onaf, zo onecht, zo weinig gloedvol. Wij staan met lege handen en een mond vol tanden. ... Maar bij het Avondmaal spreekt God Zijn scheppend Woord tot herten die gebroken zijn. Hier spreekt God Zijn Woord dat is vleesgeworden. Een woord van vergeving. Een woord van genade. Van reiniging. Van herstel. Van een nieuw begin. Al die dingen waar David zo om smeekte: ze worden ons door God gegeven in Zijn Zoon.

Bij het Avondmaal spreekt God door Zijn vleesgeworden Woord. En als God de Schepper spreekt, worden alle dingen nieuw. Als God tot ons spreekt in Zijn Zoon, dan mag je nieuw worden, nieuw zijn. Hier aan tafel vieren wij daarom het nieuwe begin: 'Wie in Christus is, is een nieuwe schepping' zo vertelt Paulus.

Onbegrijpelijk mooi wat wij mogen vieren! Helemaal niets van onszelf. Alles is weggefallen toen wij onszelf in de spiegel zagen. Alle eer aan God, de Schepper. De God vol van genade en liefde. De God Die nieuw leven, het echte leven scheidt, waar er niets van dat echte leven meer was te zien.

Als jij nu vandaag voor God geroepen zou worden?, zo vroeg ik je in de preek twee keer.

Christus roept je: 'kom maar, met alles wat er nog aan je kleeft of aan je ontbreekt. Ik maak alle dingen nieuw. Kom, want alle dingen zijn gereed.'